

KUSAD

**KARAMANOĞLU MEHMETBEY
ÜNİVERSİTESİ**

**SOSYAL BİLİMLER ARAŞTIRMA
DERGİSİ**

**JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES
AND RESEARCH**

2018

MAKALE BİLGİLERİ

Geliş Tarihi: 30.04.2018

Kabul Tarihi: 26.12.2018

ARTICLE INFO

Submission Date: 30.04.2018

Admission Date: 26.12.2018

DOI:

e-ISSN:

SAĞLIK MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN EMPATİK VE PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

Belgin LİMAN

Dr. Öğr. Üyesi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Zübeyde Hanım Sağlık Yüksekokulu, Çocuk Gelişimi Bölümü, bliman@ohu.edu.tr

Sümeysra Arzu ORAL PAKSOY

Öğr. Gör., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Zübeyde Hanım Sağlık Yüksekokulu, Çocuk Gelişimi Programı, arzuoral04@gmail.com

Öz

Bu araştırmanın amacı, sağlık meslek yüksekokulu öğrencilerinin empatik ve problem çözme becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Araştırma, betimsel nitelikte olup tarama modeli türündedir. Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 öğretim yılında Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Zübeyde Hanım Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik, Çocuk Gelişimi ve Yaşlı Bakımı programlarında öğrenim gören 299 (260 kadın, 39 erkek) öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcıların yaş aralığı 18-28 ($\bar{x}$ =20.14, ss=1.45) aralığındadır. Araştırma verileri araştırmacılar tarafından oluşturulan Kişisel Bilgi Formu, Empati Beceri Ölçeği B Formu, Problem Çözme Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde parametrik testlerden; Tek Yönlü Varyans Analizi, T testi ve Korelasyon Katsayısı Önemlilik Testi kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin cinsiyet, yaş, öğretim türüne ve öğrencilerin yaşadığı yere göre empatik beceri ile ilgili görüşleri arasında farklılık olmadığı, program türüne göre ise empatik becerileri arasında farklılık olduğu bulunmuştur. Diğer taraftan, problem çözme becerileriyle ilgili olarak cinsiyet, yaş, öğretim türü, öğrencilerin yaşadığı yere ve program türüne göre ise istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olmadığı belirlenmiştir. Öğrencilerin empatik eğilim düzeyleri ve problem çözme becerileri arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Gelişimi, Empatik Beceri, Problem Çözme, Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik, Yaşlı Bakım

ANALYSIS OF EMPATHIC AND PROBLEM-SOLVING SKILLS OF HEALTH VOCATIONAL HIGH SCHOOL STUDENTS.

Abstract

In This study aims to determine the relationship between empathic and problem-solving skills of health vocational high school students. The research is descriptive, and it is a survey model. The study group consists of 299 (260 female, 39 male) students in Niğde Ömer Halisdemir University Zübeyde Hanım Vocational School of Medicine Medical Documentation and Secretariat, Child Development and Elderly Care programs for the 2017-2018 academic year. The age range of the participants is 18-28 (x 1. = 20.14, ss = 1.45). The data are collected using the Personal Information Form, Empathy Skill Scale Form B, Problem Solving Scale. One-way ANOVA, T-test and Correlation Coefficient Significance Test have been used to evaluate the data. According to the findings, it is determined that there is no difference between the opinions of the students regarding their empathic skills by gender, age, type of education and residence of students. On the other hand, it has been determined that no statistically significant difference exists between gender, age, type of education, place where students live and type of program related to problem-solving skills. It has been found that a significant and negative correlation exists between empathic tendency levels and problem-solving skills of students.

Keywords: Child Development, Empathetic Ability, Problem-Solving Ability, Medical Documentation And Secretariat, Aged Care.

GİRİŞ

Günümüzdeki teknolojik gelişmeler, toplum yapısındaki değişimler, sosyal, ekonomik ve siyasi krizler bireyin çeşitli problem durumlarıyla karşılaşmasına sebep olmaktadır. Bu bağlamda, bireylerin eleştirel, yaratıcı, analitik düşünebilen ve karşılaştığı farklı problem durumlarına etkili çözüm stratejileri geliştirebilen özellikte olması önemli görülmektedir (Büyükkaragöz ve Çivi, 1995). Problem çözme, kişinin yaşantısı boyunca karşılaştığı ya da karşılaşabileceği, kendisine engel yaratan birtakım stresler yaşamasına sebep olan problemleri çözmek için geliştirdiği bilişsel, duygusal ve davranışsal etkinliği kapsayan karmaşık bir süreçtir. Yaşamın tüm alanlarında kazanılması gereken önemli bir beceridir (Taylan, 1990, s. 1). Problem çözme süreci, mevcut durum ile beklenen durum arasında herhangi bir farklılık algılandığında başlamaktadır. Konu ile ilgili olası bütün çözüm yollarının işe koşulması, tüm mesleki uygulamaların ortaya konulmasını kapsamaktadır (Yılmaz, Karaca ve Yılmaz, 2009, s. 39). Bireyin yaşamında karşılaştığı sorunlara çözüm üretebilmesi, ruh sağlığını koruyabilmesi ve sağlıklı bir yaşam sürdürebilmesi için gereklidir. Nitekim, Bell ve D'Zurilla (2009, s. 349) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, ruh sağlığı ile problem çözme becerisi arasında çok yakın ilişki olduğu belirtilmektedir. Her bireyin problemi algılama durumu farklılık göstermektedir. Bu nedenle problem çözme davranışları kişiden kişiye değişiklik gösterebilmektedir.

Tümkiye ve İflazoğlu'na (2000, s. 144) göre, kişinin karşılaştığı problemlere çözüm üretmedeki başarısında hem yaşam koşulları hem de kişilik özellikleri etkili olmaktadır. Bu bağlamda kişinin, karşısındaki bireyin duygularını ve düşüncelerini doğru bir şekilde algılaması, anlamlandırması ve sonrasında geri iletmesi gibi bir dizi bilişsel ve duygusal davranışları içeren empati, problem çözümünü destekleyen önemli bir etken olarak görülmektedir. Empati bütün insan ilişkilerinde etkili ve sağlıklı bir iletişimin ön koşullarından biridir. Özellikle insanlarla etkileşimin birebir ve yoğun olduğu mesleklerde (sağlık çalışanları ve öğretmenler gibi) ve mesleki uygulamalar sırasında empati daha fazla ihtiyaç duyulan bir kavram olarak ortaya çıkmaktadır. Nitekim, mesleki bilginin dışında insana ve insanı anlamaya yönelik yetkinlik de önemli görülmektedir. Sözü edilen mesleklerde görev yapacak çocuk gelişimi ön lisans programı öğrencileri, mezun olduklarında erken çocukluk eğitim kurumlarında, Milli Eğitim Bakanlığı'na (MEB) bağlı Anadolu kız meslek ve kız meslek liseleri, ilköğretim okulları bünyesindeki ana sınıfı ile resmî ve özel kurumların yuva, kreş, anaokulu gibi erken çocukluk eğitim kurumlarında, çocuk kulüplerinde ve rehabilitasyon merkezlerinde çalışabilmektedir. Bu nedenle çocuk gelişimi öğrencilerinin kurumsal eğitim öğretim hizmetlerini yürütürken gösterdikleri empatik yetenekleri ve karşılaştıkları problemleri çözme becerileri, insan ilişkileri ve eğitim kalitesi açısından önemli görülmektedir. Benzer şekilde, yardımcı sağlık personelleri (Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik, Yaşlı Bakımı vb.), hastaların farklı gereksinimlerini karşılamada; bakım verme, sorunlarını belirleme, öncelik sırasına koyma, girişimde bulunma ve sonuçları değerlendirme gibi bir dizi kararları verme durumunda, bireylere yardım etmek ve hasta bakım kalitesini arttırmak için empatik ve problem çözme becerilerini kullanmak durumundadırlar. Bu durum hastaların değişen gereksinimlerini yaratıcı ve esnek bir şekilde karşılayan, eğitim ve bakımla ilgili bilgisini kullanabilen meslek elemanlarını gerektirmektedir. Özellikle yardımcı eğitim ve sağlık personelinin empatik ve problem çözme beceri düzeylerinin yüksek olması, eğitim ve sağlık hizmeti sürecinin etkili bir şekilde uygulanmasını sağlayarak kalitenin artırılmasında etkin bir rol oynayacağı düşünülmektedir. Bu düşünceden hareketle, bu araştırma Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Niğde Zübeyde Hanım Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik, Çocuk Gelişimi ve Yaşlı Bakımı programlarında öğretime devam eden 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin empatik becerileri ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacı ile planlanmıştır. Çalışmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğrencilerin yaş, cinsiyet, öğretim türü, öğrenim gördüğü program ve yaşadığı yer ile empatik becerileri puan ortalamaları arasında fark var mıdır?

2. Öğrencilerin yaş, cinsiyet, öğretim türü, öğrenim gördüğü program ve yaşadığı yer ile problem çözme beceri puan ortalamaları arasında fark var mıdır?

3. Öğrencilerinin empatik ile problem çözme becerileri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırma, betimsel nitelikte olup tarama modeli türündedir. Betimsel çalışmalar, çok sayıda elemandan oluşan evrende, evren ile ilgili genel bir yargıya varmak amacıyla evrenin tümü ya da evrenden alınan bir grup üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2012, s. 77). Survey (tarama) modeli geçmişte veya şuan var olan bir durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Büyüköztürk, 2012, s. 14; Karasar, 2012, s. 77).

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 öğretim yılında Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Zübeyde Hanım Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik, Çocuk Gelişimi ve Yaşlı Bakımı programlarında öğrenim gören 299 (260 kadın, 39 erkek) öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcıların yaş aralığı 18-28 ($\bar{x}=20.14$, $ss=1.45$) aralığındadır.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada, katılımcıların sosyodemografik özelliklerini belirlemek amacı ile “Kişisel Bilgi Formu”, “Empatik Beceri Ölçeği-B Formu” ve “Problem Çözme Ölçeği” kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Öğrencilerin yaş, cinsiyet, öğretim türü, öğrenim gördüğü program ve yaşadığı yer ile ilgili sorular yer almaktadır.

Empatik Beceri Ölçeği B Formu: Araştırma kapsamında, Dökmen (1988) tarafından geliştirilen Empatik Beceri Ölçeği B Formu kullanılmıştır. Sözü edilen ölçek her durum için 12 tepkiden ve günlük yaşamda kişilerin karşılaşılabilecekleri altı problem durumundan oluşmaktadır. Kişi her bir problem durumu için 4 tepkiyi seçebilmektedir. 12 tepkiden bir tanesi sorunla ilgisi olmayan bir tepki olarak belirlenmiş, ölçeği okumadan cevaplayanları tespit etmek için konulmuştur. Kişiler bu anlamsız tepkilerden bir tanesini bile işaretlerse ölçeğin tamamı iptal edilir ve ölçek değerlendirilmez. Ölçekte en düşük puan 62 iken, ölçeğin tamamından alınması gereken en yüksek puan ise 219 olarak belirlenmiştir. Ölçekten alınan puanın düşük olması empatik becerinin düşük olduğunu, yüksek olması ise kişinin empatik becerisinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Problem Çözme Envanteri (PÇE): Problem Çözme Envanteri Heppner ve Peterson (1982) tarafından geliştirilmiş ve Türkçe’ye uyarlama çalışması Şahin, Şahin ve Heppner (1993) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin tamamı 35 maddeden oluşmakta ve 1-6 arası puanlama yapılmaktadır. Ölçeğin her bir maddesi problem çözme becerisi konusunda bireyin kendini algılayışını ölçmektedir. Ölçek yetişkinlere ve ergenlere uygulanmaktadır. Ölçeğin bazı maddeleri olumsuz olarak uyarlanmış ve bu maddeler ters puanlanmaktadır. Bireyin ölçekten alabileceği puan 32 ila 192 arasında değişmektedir. Ölçekten alınan düşük puan kişinin başarılı ve etkili problem çözme davranış ve tutumunu belirtirken, yüksek puan ise problem durumlar karşısında etkili çözümler üretememeyi belirtmektedir.

Veri Analizi

Veri analizine başlamadan önce veri setinde eksik değerlerin olup olmadığı kontrol edilmiştir. Bu inceleme sonucunda veri setinde eksik değerlerin olmadığı görülmüştür. Daha sonra araştırma problemlerini yanıtlayabilmek amacıyla parametrik veya nonparametrik testlerden hangisinin veri analizinde kullanılacağına karar vermek için veri seti normallik açısından incelenmiştir. Normal dağılımı incelemek için çarpıklık ve basıklık değerleri ile P-P plot grafikleri gözden geçirilmiştir. Çarpıklık ve basıklık değerlerine bakıldığında empatik eğilim için (çarpıklık .42, basıklık .66) problem çözme becerisi için (çarpıklık .05, basıklık -.08) hesaplanmıştır. P-P plot grafikleri gözden geçirildiğinde de değişkenlerin normal dağılım gösterdiği görülmüştür. Bu doğrultuda veri analizinde bağımsız gruplar t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) tekniklerinin kullanılmasına karar verilmiştir. Ayrıca, Öğrencilerin empatik eğilim düzeyleri ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkiyi incelemek için korelasyon analizi yapılmıştır. Veri setini homojen dağılım açısından incelemek için levne testi yapılmıştır. Veri setinde uç değer olup olmadığını kontrol etmek için Z puanları hesaplanmış ve veri setinde 3.29’u aşan değer olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Sağlık meslek yüksekokulu öğrencilerinin empatik ve problem çözme becerisi arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada elde edilen bulgulara aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 1. Sağlık meslek yüksekokulu öğrencilerinin empatik ve problem çözme becerilerine ilişkin ortalama ve standart sapmaları

	n	$\bar{x}$	Standart Sapma	Minimum	Maximum
Empatik Eğilim	299	136.44	21.68	71	206
Problem Çözme Becerisi	299	87.97	19.34	41	143

Tablo 1 incelendiğinde, öğrencilerin Empatik Beceri Ölçeği'nden aldıkları en düşük puanın 71, en yüksek puanın 206 olduğu görülmektedir. Öğrencilerin Empatik Beceri Ölçeği'nden aldıkları puanların ortalamadan ($\bar{x}$ =136.44) yüksek olduğu bulunmuştur. Problem Çözme Envanteri'nden aldıkları en düşük puanın 41, en yüksek puanın ise 143 olduğu görülmektedir. Öğrencilerin Problem Çözme Envanteri'nden aldıkları puanların ortalamadan ($\bar{x}$ =87.97) yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 2. Araştırmaya dâhil edilen öğrencilerin cinsiyetlerine göre empatik ve problem çözme beceri puanlarına ilişkin ortalamalar, standart sapmalar ve t testi sonuçları

	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
Empatik Eğilim	Kadın	260	137.34	21.43			
	Erkek	39	130.46	22.65	297	1.86	.06
Problem Çözme Becerisi	Kadın	260	87.23	19.10			
	Erkek	39	92.92	20.47	297	-1.72	.08

Öğrencilerin empatik eğilimleri ve problem çözme becerileri puan ortalamalarının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla bağımsız gruplar t-testi analizi kullanılmıştır. Tablo 2 incelendiğinde, öğrencilerin cinsiyetlerine göre empatik eğilimleri ($t(297)= 1.86, p> .05$) ve problem çözme becerileri puan ortalamalarında ($t(297)= -1.72, p> .05$) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmuştur. Elde edilen bulgunun, alan yazındaki farklı çalışmalardan çıkan sonuçlar ile benzerlik gösterdiği görülmektedir. Nitekim, kızların erkeklerden daha çok yardımcı ve şefkatli oldukları düşünülmeye rağmen elde edilen empatik beceri puan bulgularının bu düşünceyi desteklemediği görülmüştür (Mc Devitt, Lennon ve Kopriva, 1991; Akt. Kapıkıran ve Kapıkıran, 2000, s. 70). Benzer şekilde Tümkaya ve İflazoğlu (2000, s. 154) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, cinsiyetin öğrencilerin problem çözme becerilerini etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu, araştırmanın bulgusuyla paralellik göstermektedir.

Tablo 3. Araştırmaya dâhil edilen öğrencilerin yaşlarına göre empatik ve problem çözme beceri puanlarına ilişkin ortalamalar, standart sapmalar ve t testi sonuçları

	Yaş	n	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
Empatik Eğilim	18-20	201	136.18	22.03			
	21 ve üstü	98	136.98	21.05	297	-.30	.77
Problem Çözme Becerisi	18-20	201	88.48	18.83			
	21 ve üstü	98	88.94	20.42	297	.65	.52

Tablo 3' e göre yaşları (18-20 ve 21 ve üstü) açısından empatik eğilimleri ($t(297)=-.30, p> .05$) ve problem çözme becerileri puan ortalamalarında ($t(297)= .65, p> .05$) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir. 18-20 yaşlarında olan öğrencilerle 21 ve daha üstü yaşlara sahip olan öğrencilerin empatik ve problem çözme becerileri puan ortalamalarının birbirlerine yakın olduğu belirlenmiştir. Yapılan pek çok çalışmada yaş ile empatik (Aydın, 1996) ve problem çözme becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır (Yurttaş ve Yetkin, 2003, s. 11; Kaya, 2005, s. 31; Yılmaz vd., 2009, s. 46).

Tablo 4. Araştırmaya dâhil edilen öğrencilerin öğretim türüne göre empatik ve problem çözme beceri puanlarına ilişkin ortalamalar, standart sapmalar ve t testi sonuçları

	Öğretim Türü	n	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
Empatik Eğilim	1. öğretim	160	135.66	21.23			
	2. öğretim	139	137.35	22.23	297	-.67	.50
Problem Çözme Becerisi	1. öğretim	160	88.84	19.01			
	2. öğretim	139	86.98	19.74	297	.83	.41

Tablo 4 incelendiğinde, öğrencilerin öğrenim türleri açısından empatik eğilim ($t(297)=-.67, p> .05$) puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Benzer şekilde Ceyhun (2011, s. 30), çocuk gelişimi ön lisans öğrencileri ile yaptığı çalışmasında öğretim türünün öğrencilerin empatik beceri puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yaratmadığını bulmuştur. Araştırma kapsamında öğrencilerin öğrenim türleri açısından problem çözme beceri puan ortalamaları ($t(297)= .83, p> .05$) arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Ancak alan yazın incelendiğinde farklı sonuçlarla karşılaşılmaktadır. Akpınar ve Akpınar (2017, s. 188) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, öğrencilerin öğretim türüne göre problem çözme becerilerinin farklılaştığı saptanmıştır.

Tablo 5. Araştırmaya dâhil edilen öğrencilerin program türüne göre empatik beceri puanlarına ilişkin ortalamalar, standart sapmalar ve varyans analizi testi sonuçları

Program Türü	n	$\bar{x}$	Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	p	Fark	
Empatik Eğilim	1.Çocuk Gelişimi	130	144.16	Gruplar Arası	149.72	2	7486.06			
	2. Tıbbi Dok.	111	128.52	Gruplar İçi	125105.72	296	422.65	17.71	.00*	1-2
	3. Yaşlı Bakımı	58	134.31	Toplam	140077.84	298				1-3

* $p < .05$

Öğrenim görülen program türü açısından öğrencilerin empatik eğilim düzeylerinde bir farklılık olup olmadığını incelemek için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Bu analiz sonucunda öğrenim görülen program türü açısından öğrencilerin empatik eğilim puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ($F(2, 296) = 17.71, p < .05$) olduğu bulgusu elde edilmiştir. Bu farkın kaynağını belirlemek için Tukey testi yapılmıştır. Tukey testi sonucunda çocuk gelişimi bölümü öğrencilerinin empatik eğilim düzeylerinin, tıbbi dokümantasyon sekreterlik ve yaşlı bakımı öğrencilerine göre daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Bu bulgu çocuk gelişimi öğrencilerinin lise öğrenimi sırasında staj, uygulama vb. şekillerde çocuklarla pratik yapmaları ve empatik becerilerinin artması ile açıklanabilir. Nitekim bu eğitim tecrübelerinin üniversite eğitimiyle örtüştüğü düşünülmektedir. Yurttaş ve Yetkin (2003, s. 8) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da elde edilen sonuçlar benzer şekilde ilişkilendirilmiştir.

Tablo 6. Araştırmaya dâhil edilen öğrencilerin program türüne göre problem çözme beceri puanlarına ilişkin ortalamalar, standart sapmalar ve varyans analizi testi sonuçları

	Program Türü	n	$\bar{x}$	Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P
Problem	1.Çocuk Gelişimi	130	86.24	Gruplar Arası	1638.28	2	819.14		
Çözme	2. Tıbbi Dok.	111	91.02	Gruplar İçi	109845.50	296	371.10	2.21	.11
Becerisi	3. Yaşlı Bakımı	58	86.03	Toplam	111483.79	298			

Tablo 6 incelendiğinde, öğrencilerin öğrenim görülen program türü açısından öğrencilerin problem çözme becerilerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık ($F(2, 296) = 2.21, p > .05$) olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Çocuk gelişimi, tıbbi dokümantasyon sekreterlik ve yaşlı bakımı öğrencilerinin problem çözme beceri puanlarının birbirine yakın olduğu ve aralarındaki farkın istatistiksel olarak anlamsız olduğu bulunmuştur ($p > 0.05$). Araştırma kapsamında elde edilen bulgunun alan yazındaki farklı çalışmalardan çıkan sonuçlar ile benzerlik gösterdiği belirlenmiştir (Altun, 2003, s. 582; Yurttaş ve Yetkin, 2003, s. 11). Sözü edilen çalışmalarda ebelik, hemşirelik ve sağlık memurluğu öğrencilerinin problem durumlar karşısında benzer tepkilerde buldukları saptanmıştır. Bu durum programlarda derse giren öğretim elemanlarının aynı olması ve bölümlerin müfredat programları ile ilişkilendirilmiştir.

Tablo 7. Araştırmaya dâhil edilen öğrencilerin yaşadığı yere göre empatik ve problem çözme beceri puanlarına ilişkin ortalamalar, standart sapmalar ve t testi sonuçları

Boyut	Yaşadığı Yer	n	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
Empatik Eğilim	İlçe	96	136.84	22.03			
	Şehir	203	136.25	21.57	297	.22	.83
Problem Çözme Becerisi	İlçe	96	90.09	20.60			
	Şehir	203	86.97	18.69	297	1.37	.19

Tablo 7 incelendiğinde, öğrencilerin yaşadıkları yer açısından empatik eğilimleri ($t(297) = .22$, $p > .05$) puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Öğrencilerin yaşantısını geçirdiği ilçelerin büyük ilçeler olması bu nedenle farklı ve zengin uyarıcılarla karşılaşma durumunun yüksek olması nedeniyle empatik becerileri puanları arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı düşünülmektedir. Yurttaş ve Yetkin (2003) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Mevcut araştırma kapsamında öğrencilerin yaşadıkları yer açısından problem çözme becerileri puan ortalamalarında ($t(297) = 1.37$, $p > .05$) anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Yapılan çalışmalarda da benzer bulgular elde edilmiş (Kılıç, 1998; Yurttaş ve Yetkin, 2003, s.11; Gültekin, 2006, s. 49; Aytekin, Özdemir, Ediz ve Ceylan, 2015, s. 16) yaşamının çoğunu köyde, ilçede ya da ilde geçiren öğrencilerin problem çözme beceri puanları arasında olumlu bir etkileşim olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 8. Araştırmaya dâhil edilen öğrencilerin empatik ve problem çözme beceri puanlarına ilişkin puanlarına ilişkin korelasyon katsayısı sonuçları

	Problem çözme becerisi
Empatik eğilim düzeyi	-.12*

Tablo 8’ de öğrencilerin empatik eğilimleri ve problem çözme becerilerini incelemek amacıyla yapılan korelasyon analizi sonucu öğrencilerin empatik eğilim düzeyleri ve problem çözme becerileri arasındaki negatif yönlü anlamlı bir ilişki ($r(297) = -.12$) olduğu belirlenmiştir. İlişkinin gücüne bakıldığında düşük düzeyde olduğu görülmektedir.

SONUÇ

Bu araştırmanın amacı sağlık meslek yüksekokulu öğrencilerinin empatik ve problem çözme becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Araştırma, betimsel nitelikte olup tarama modeli türündedir. Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 öğretim yılında Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Zübeyde Hanım Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik, Çocuk Gelişimi ve Yaşlı Bakımı programlarında öğrenim gören 299 (260 kadın, 39 erkek) öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcıların yaş aralığı 18-28 ($\bar{x} = 20.14$, $ss = 1.45$) aralığındadır. Araştırma sonucunda öğrencilerin cinsiyet, yaş, öğretim türü ve öğrencilerin yaşadığı yere göre empatik eğilim beceri puanlarının farklılaşmadığı saptanmıştır ($p > 0.05$). Program türüne göre çocuk gelişimi bölümü öğrencilerinin empatik eğilim düzeylerinin, tıbbi dokümantasyon ve yaşlı bakımı öğrencilerine göre daha yüksek olduğu bulunmuştur ($p < 0.05$). Diğer taraftan, problem çözme becerileriyle ilgili olarak cinsiyet, yaş, öğretim türü, öğrencilerin yaşadığı yere ve program türüne göre ise istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olmadığı belirlenmiştir ($p > 0.05$). Öğrencilerin empatik eğilim düzeyleri ve problem çözme becerileri arasındaki negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Çalışma kapsamında elde edilen sonuçlar doğrultusunda;

- Meslek alanına nitelikli ve kaliteli bireyler kazandırmak amacıyla öz güvenli ve sağlıklı bir kişilik gelişimine katkıda bulunmasını sağlayacak öğrenci kişilik hizmetlerinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması sağlanabilir.
- Öğrencilerin empatik ve problem çözme becerilerini etkileyen değişik faktörlerin belirlenerek, boylamsal çalışmaların planlanması yapılabilir.
- Öğrencilerin empatik ve problem çözme becerilerini geliştirmeleri için değişik programlarının hazırlanması önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Akpınar, S. ve Akpınar, Ö. (2017). Yüksekokullarda öğrenim gören öğrencilerin bazı değişkenler açısından problem çözme becerileri ve karar verme stillerinin incelenmesi. *The Journal of International Anatolia Sport Scienc*, 8 (3), 180-194.
- Altun, İ. (2003). The perceived problem solving ability and values of student nurses and midwives. *Nurse Education Today*, 23 (8), 575-584.
- Arıcak, T. (2007). The investigation of Turkish University Student's vocational self-esteem levels within different academic departments. *California Association for Counseling and Development Journal*, 22, 21-33.
- Aydın, A. (1996). *Empatik becerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Bell AC, and D'Zurilla, TJ. (2009). Problem-solving therapy for depression: *A meta-analysis. Clinical Psychology Review*; 29 (4), 348-353.
- Büyükkaragöz, S. S ve Çivi, C. (1995). *Genel Öğretim Metodları*. Konya: Göksu Matbaası.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Ceyhun, E. (2011). Çocuk gelişimi önlisans öğrencilerinin empatik beceri düzeyinin bireysel değişkenler açısından incelenmesi. *Journal of Academic Design*, 5 (1), 24-35.
- Aytekin, G., Özdemir, S. T., Ediz, P. ve Ceylan, F. (2015). Uludağ üniversitesi sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin problem çözme becerileri ile empatik becerilerinin karşılaştırılması. *Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 14 (2), 13-16.
- Dökmen, Ü. (1988). Empatinin yeni bir modele dayanılarak ölçülmesi ve psiko drama ile geliştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 21 (1-2), 155 – 190.
- Gültekin, A. (2006). *Psikolojik danışmanlık ve rehberlik öğrencilerinin problem çözme becerilerinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Atatürk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Kapıkıran, N. ve Kapıkıran, Ş. (2000). İletişim becerisi eğitiminin anaokulu öğretmenliği öğrencilerinin empatik eğilim ve empatik becerileri üzerindeki etkileri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, 69-77.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırmalar Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kaya, E. (2005). *Hemşirelerin problem çözme becerilerinin ve etkileyen bazı faktörlerin belirlenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Cumhuriyet Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- Kılıç, B. S. (1998). *Üniversite öğrencilerinin problem çözme becerisini algılamalarının bazı değişkenler açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), İnönü Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Şahin, N. H., Şahin, N. and Heppner, P. (1993). Psychometric properties of the problem solving inventory in a group of Turkish university students. *Cognitive Therapy Research*, 17, 379–396.
- Taşçı, S. (2005). Hemşirelikte problem çözme süreci. *Sağlık Bilimleri Dergisi (Journal of Health Sciences)* (Ek Sayı: Hemşirelik Özel Sayısı), 14, 73-78.
- Taylan, S. H., (1990). *Problem Çözme envanterinin uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Ankara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü,

Ankara.

- Tümkiye, S. ve İflazoğlu, A. (2000). Çukurova üniversitesi sınıf öğretmenliği öğrencilerin otomatik düşünce ve problem çözme düzeylerinin bazı sosyo-demografik değişkenlere göre incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (6), 143–152.
- Yılmaz E., Karaca F. ve Yılmaz E. (2009). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin problem çözme becerilerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 12 (1), 38-48.
- Yurttaş, A. ve Yetkin, A. (2003). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin empatik becerileri ile problem çözme becerilerinin karşılaştırılması. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 6 (1), 1-13.